

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleci

Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti fənninin iş planı

(SİLLABUS)

Müəllim: Həmzəyeva Zəminə Sahib qızı

Qrup:İ.177

Bakı – 2020

" Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti "

fənninin

PROQRAMI

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Bakı İdarəetmə
və Texnologiya Kollecinin Metodiki şurasının 20 may
2019-cu il tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
(Protokol № 4)

1.Müəllim haqqında məlumat

Soyadı: Həmzəyeva

Adı: Zəminə

Atasının adı: Sahib

Təhsili: tam ali

Vəzifəsi: müəllim

Dərəcəsi:

Tel(mob): 050 738 23 83

Gün ərzində kollecdə olduğu vaxt: 08³⁰ – 16⁰⁰

Xarici dil: English

2.Fənn haqqında məlumat

Fənnin kodu: HF – BO3

Fənnin növü: Humanitar

Fənnin tədris ili: 2020/2021 (I semestr)

Auditoriya: №

Fənnin krediti: 4

Fənnin tədris yükü (saat): 60

Fənnin prerekviziti: **Fənn proqramı,mövzu-təqvim planı**

Fənnin tədris forması: distant məşğələ

3.Fənnin əsas məqsədi

Nitq mədəniyyəti Azərbaycan dilinin qayda-qanunlarını, incəliklərini, özünəməxsus xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün zəmin yaradır. Belə ki, dilçiliyin praktik sahəsi olan “Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti” danışmaq və yazı zamanı orfoepik və orfoqrafik qaydalara, qrammatik qayda-qanunlara, üslub normalarına əməl etmək, zəngin söz ehtiyatına malik olmaq, nitqin etik normalarını gözləməkdir.

“Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti” fənninin tədrisi istər yazılı, istərsə də şifahi nitqin inkişafında tələbələr üçün yollar, perspektivlər açır.

Bu fənnin tədrisinin əsas məqsədi tələbələrin nitqini inkişaf etdirməkdən ibarətdir. Düzgün tədris prosesi tələbələrə yalnız düzgün danışmaq bacarığı deyil, həm də düzgün yazmaq vərdişləri aşılayır, məlumatları rəvan bir dildə çatdırmaq bacarığına yiyələnməyə imkan verir.

4. Fənnin tədrisi nəticəsində əldə olunan kompetensiyalar

İnsan mədəniyyətinin ayrılmaz hissəsi olan nitq mədəniyyəti dil normalarının məcmusu kimi təzahür tapır. Hər bir insan elə danışmalı, nitqini elə qurmalıdır ki, dinləyicilər onu nəinki başa düşməli, həm də onun danışığına həvəslə qulaq asmalı, ondan həzz almalıdırlar.

Yüksək nitq mədəniyyətinə yiyələnmək üçün dilin lüğət tərkibinə dərinlən bələdlik, onun fonetik, leksik-semantik, frazeoloji və qrammatik normalarına yiyələnmək, dil qanunlarını nitqdə düzgün tətbiq edə bilmək zəruridir.

Yeni insanın tərbiyəsi üçün ədəbi dilin, dil mədəniyyətinin, bir sözlə, nitq mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsinin böyük əhəmiyyəti var.

5. Fənnin xarakteristikası
Fənnin öyrənilməsinin təqvim planı

Sıra Nəsi	Bölmə. Dərsin mövzusu	Saat	Dərsin növü
1	Dilin mahiyyəti: dilin ictimailiyi, dilin funksiyaları	2	Dərs-məşğələ
2	Azərbaycan dilinin inkişaf tarixi	2	Dərs-məşğələ
3	Əlifba	2	Dərs-məşğələ
4	Yazı	2	Dərs-məşğələ
5	Nitq mədəniyyəti anlayışı	2	Dərs-məşğələ
6	Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti fənninin məqsəd və vəzifələri	2	Dərs-məşğələ
7	R ritorika.Ritorikanın tarixi	2	Dərs-məşğələ
8	Azərbaycan ritorları	2	Dərs-məşğələ
9	Nitqin formaları: şifahi və yazılı	2	Dərs-məşğələ
10	Rabitəli nitqin inkişafında yazı vərdişlərinin formalaşdırılması	2	Dərs-məşğələ
11	Monoloji və dialoji nitqin əsas xüsusiyyətləri		Dərs-məşğələ
12	Şifahi nitq vərdişlərinin möhkəmləndirilməsi	2	Dərs-məşğələ
13	Nitqin keyfiyyətləri Natiqlik sənətinin sahələri	2	Dərs-məşğələ
14	Nitq mədəniyyətinin müxtəlif elmlərlə əlaqəsi	2	Dərs-məşğələ
15	Nitq etiketləri.Mill-mənəvi dəyərlər	2	Dərs-məşğələ
16	“Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında milli-mənəvi dəyərlərimizi əks etdirən nümunələr	2	Dərs-məşğələ
17	Nitqi dolğunlaşdırın vasitələr:	2	Dərs-məşğələ

	kəlamlar(aforizmlər)		
18	Ədəbi dilin normaları.Fonetik norma	2	Dərs-məşğələ
19	Leksik norma və nitq mədəniyyəti	2	Dərs-məşğələ
20	Qrammatik normaların nitqdə rolu	2	Dərs-məşğələ
21	Ədəbi dilin inkişafında orfoepik və orfoqrafik qaydalar	2	Dərs-məşğələ
22	Durğu işarələrinin işlənmə incəlikləri	2	Dərs-məşğələ
23	Ədəbi dilin üslubları.Bədii üslub	2	Dərs-məşğələ
24	Elmi üslub	2	Dərs-məşğələ
25	Publisistik üslub	2	Dərs-məşğələ
26	Rəsmi-işgüzar üslub	2	Dərs-məşğələ
27	Epistolıyar üslub.Məktublaşma	2	Dərs-məşğələ
28	Üslubların özünəməxsus xüsusiyyətlərini müəyyən etmək üçün mətnlər üzərində iş aparmaq	2	Dərs-məşğələ
29	Əməli yazı növləri	2	Dərs-məşğələ
30	Danışıq etikas1. Şifahi nitqdə istifadə olunan vasitələr (tembr, intonasiya,mimika)	2	Dərs-məşğələ

6. Fənn üzrə sərbəst işlərin mövzuları

Fənn üzrə semestr ərzində hər tələbəyə 1(bir) sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 0-10 balla qiymətləndirilir.

№	Mövzular
1	Dilin mahiyyəti: dilin ictimailiyi, dilin funksiyaları.
2	Azərbaycan dili haqqında məlumat
3	Azərbaycan dili və nitq mədəniyyətinin inkişafında Heydər Əliyevin rolu
4	Ritorikanın tarixi
5	Azərbaycan ritorları
6	Ədəbi dilin normaları
7	Kitabi-Dədə Qorqud eposunda milli- əxlaqi dəyərlər
8	Klassiklərimizin əsərlərində milli-mənəvi dəyərlər
9	Monoloji və dialoji nitq
10	Əlifba və yazı
11	Bədii üslub
12	Publisistik üslub
13	Epistoluar üslub. Məktublaşma.
14	Ədəbi dilin inkişafında orfoepik və orfoqrafik qaydalar
15	Nitq etikətləri
16	. Danışiq etikası.

Sərbəst iş yazılı formada, word faylı formasında, həcmi sərbəstdir, (şrift 12) olmalıdır.

Hər bir sərbəst iş tələbəninin fərdi fikirlərinin məcmusu olduğuna görə **plagiat** yol verilməzdir.

7. Tələbəninin nailiyyətlərinin cari və aralıq qiymətləndirilməsi

Fənn üzrə krediti toplamaq üçün lazımı balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

- 50 bal – imtahana qədərki bal;
- 10 bal dərslərə davamiyyətə görə (fənn üzrə ayrılmış auditoriya saatlarının 25 faizindən çoxunda iştirak etməyən tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır);
- 10 bal tələbəninin sərbəst işinə görə;

- 30 bal laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (fənn üzrə kurs işi və məşğələ dərsi nəzərdə tutulmadığı halda).

8. Təhsilalma prosesinə nəzarət və tələbənin biliyinin yekun qiymətləndirilməsi

Tələbənin biliyinin yekun qiymətləndirilməsi imtahan zamanı 50 bal və imtahana qədər 50 bal toplanan ballar cəmi 100 bala bərabərdir. Yekun bal aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

- A – “Əla” - 91 – 100
- B – “Çox yaxşı” - 81 – 90
- C – “Yaxşı” - 71 – 80
- D – “Kafi” - 61 – 70
- E – “Qənaətbəxş” - 51 – 60
- F – “Qeyri-kafi” - 51 baldan aşağı

Yekun qiymətləndirmə 51 bal və ondan yuxarı bal toplayan tələbə fənn üzrə müəyyən olunmuş krediti qazanır və müvəffəqiyyət qazanan tələbə, 51 baldan aşağı bal toplayan tələbə isə həmin fəndən krediti qazanmır və akademik borcu olan tələbə adlanır.

9. İstifadə olunan ədəbiyyat :

1. Akif Bayramov, Ziyəddin Məhərrəmov, Mustafa İsgəndərzadə. “Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti”
2. Adil Babayev “Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti” Bakı,2008
3. Məmmədova Pərvanə “Nitq mədəniyyəti problemləri”(dərs vəsaiti) Bakı,”Ecoprint”,2020,120s.
4. Aynurə Məmmədzadə.Müasir Azərbaycan ədəbi dilinin üslublar sistemi və məcazlar.Dərs vəsaiti,Bakı,2020-76s.
5. Afat Qurbanov. “Ümumi dilçilik”

- Fənnin bütün mövzuları üzrə mühazirə mətnləri elektron formada kollecın saytında yerləşdirilib.
-

10.Tələbənin nizam-intizamına qoyulan tələblər

- Pedaqoji işçilərin şərəf və ləyaqətinə hörmətlə yanaşmaq;
- Təhsil müəssisəsinin nizamnaməsinə uyğun olaraq ictimai asayiş və daxili intizam, davranış qaydalarının tələblərinə riayət etmək;
- Auditoriya daxili təlim məşğələlərində iştirak etmək, müvafiq tədris planlarında və kursların işçi proqramlarında nəzərdə tutulmuş bütün növ tapşırıqları müəyyən edilmiş dövrlərdə yerinə yetirmək;
- Kollecın otaqlarına, tədris-laboratoriya avadanlığına, cihazlara, dərs vəsaitlərinə, kitablarına və digər əmlakına qayğı və səliqə ilə yanaşmaq, onların korlanmasına, zədələnməsinə və itməsinə yol verməmək, otaqlarında onların təmizliyə və səliqəyə riayət etmək.